

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno Jagiellońska 3. Telefony: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2 — 3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1 — 3 popoł. Administracja czynna od godz. 9 — 3 popoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1 — 3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9 — 3 i 7 — 9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. № 80.750. Drukarnia — ul. Ś-to Jańska 1, telef. 3-40. CENA PRENUMERATY: miesięcznie z dostawą do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetry przed tekstem 40 gr., w tekście 1, II str.—30 gr., III, IV, V, VI—35 gr., za tekstem—15 gr., kronika redak., komunikaty—70 gr. 33 mm. jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, za zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagraniczne 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 30%, zniżka za numer dowodowy 20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-ciołamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Opinia haska.

Dokładna treść „avis consultatif” (opinii doradczej) Trybunału Haskiego w sprawie odcinka kolei Landwarów—Koszedary nie jest dotychczas znana. To co wiadomo, jest odpowiedzią na postawione Trybunałowi przez Radę Ligi pytanie. Trybunał w swej odpowiedzi wyraził opinię, że Litwa na podstawie przyjętych przez nią przepisów międzynarodowych nie jest „w obecnych okolicznościach” zobowiązana do wznowienia ruchu na linii kolejowej Landwarów—Koszedary. To znaczy wszelkiego ruchu, zarówno bezpośredniego pomiędzy Polską a Litwą i tranzytowego (stanowisko rządu polskiego), jak też tylko tranzytowego (stanowisko Komisji Komunikacji i Tranzytu Ligi Narodów).

Nie posiadamy żadnych danych ze źródeł polskich, na mocy których można by zapoznać się z motywami i całem rozumowaniem Trybunału w tej sprawie. Podobno motywów swoich Trybunał dotąd nie ogłosił, jakkolwiek wiek toby przeczyło jego dotychczasowej praktyce (motywy zazwyczaj były ogłaszane jednocześnie z orzeczeniem).

Natomiast w prasie litewskiej i ryskiej podawane są dość liczne informacje o opinii Trybunału i jej motywach, których ścisłości, niestety, nie sposób jest sprawdzić. Prasa litewska uderza w surmy politycznego zwycięstwa i przytacza rozmaite argumenty, które miały być użyte przez Trybunał w jego motywacji wydanego orzeczenia. Te źródła donoszą jakoby dwaj członkowie Trybunału, pp. Anzillotti i Altamira złożyli odrębne motywy, bardzo korzystne dla Litwy, jakkolwiek głosowali za tą samą formułą odpowiedzi, co i reszta sędziów, oraz że opinia Trybunału zapadła jednomyślnie, czyli że za nią głosowali i Litwin p. Staszynskas i Polak prof. Rostworowski.

Powstaje, oczywiście interesujące pytanie co w tem wszystkim jest prawdą, a co domysłem, lub indywidualną interpretacją informatorów i publiczności zagranicznych. Komunikat polski ze źródeł półurzędowych zamieszczony w „Kurjerze Wileńskim” z dnia 17 b. m. tej strony rzeczy nie porusza, ograniczając się tylko do oceny negatywnej odpowiedzi Trybunału na postawione mu przez Radę Ligi pytanie.

W toku rozprawy wydawało się prawdopodobnem, że Trybunał stanie na stanowisku Komisji Komunikacji i Tranzytu, (otwarcie kolei dla towarowego ruchu tranzytowego), ale zarówno taka opinia Trybunału, jak i każda inna, niewiele mogłaby wpłynąć na zmianę bezpośredniego stosunku Litwy i Polski w zakresie komunikacji. To też rozprawa haska pod kątem jej efektywnych skutków nie wzbudzała większego zainteresowania. Inaczej jest, jeżeli Trybunał użył motywacji, dającej Litwie argumenty dla podtrzymania jej opornego stanowiska wobec aktów międzynarodowych, regulujących definitywnie spór terytorjalny. W taki przynajmniej sposób usiłuje zinterpretować opinię Trybunału strona litewska. Nie trzeba tłumaczyć, jak dalece podobny uboczny skutek opinii haskiej utrwalaby dzisiejszy impas w stosunkach polsko-litew

Min. Janta-Polczyński o sytuacji rolnictwa i o polityce rządu.

Na posiedzeniu Komisji Rolnej w dniu 16 b. m. minister Rolnictwa, p. Janta-Polczyński wygłosił obszernie exposé, z którego podajemy w streszczeniu najważniejsze ustępy. (Red.)

Żeby zadać sobie sprawę z położenia rolnictwa i możliwości poprawy jego stanu — stwierdza p. minister — trzeba zacząć od sporządzenia bilansu gospodarczego rolnictwa.

Zadłużenie rolnictwa.

Zadłużenie długoterminowe rolnictwa w bankach i towarzystwach kredytowych ziemskich i w stosunku do osób prywatnych wynosi 2.350.000.000 zł.

O zadłużeniu długoterminowym prywatnym brak jest w ogóle jakichkolwiek danych. Znawcy oceniają to zadłużenie na sumę od 300 mil. zł. do 1 miljarda zł.

Oprocentowanie pożyczek długoterminowych jest bardzo różnorodne. Pożyczki przed wojenne skonwertowane są na 4 proc., 5,5 proc. Powojenne pożyczki oprocentowane są na 7 proc. — 8 proc. Oprocentowanie długów prywatnych jest znacznie wyższe.

Oprocentowanie pożyczek długoterminowych wynosi 258.500.000 zł.

Zadłużenie krótkoterminowe rolnictwa jest w chwili największego napięcia wynosiło 1.500.000.000 zł.

Obligacje rolnictwa z tytułu oprocentowania kredytów oraz świadczeń publicznych szacować można na sumę około 900.000.000 złotych.

Chcąc spłacić powyższe zobowiązania drogą sprzedaży zboża, rolnictwo musiałoby sprzedać 4,5 mil. ton zboża, podczas gdy chłoność miast wynosi tylko 2.425.000 ton.

Rynek wewnętrzny na produkty rolne.

Dokładnych liczb w sprawie obrotu wewnętrznego produktami rolnymi brak zupełnie. Pośrednio jednak wyprowadzić można liczbę przewożonych kolejowych bądź ożycie przemyślnie produktów rolnych. Poza tym uwzględnić należy wpływy rolnictwa z wywozu produktów rolnych. Obliczone w ten sposób wpływy gospodarstw rolnych ze sprzedaży ważniejszych produktów rolnych przedstawiają się w sposób następujący:

Przewozy kolejowe żyta w obrocie wewnętrznym wynosiły przeciętnie w sześciolciu 1925—1930 — 473.620 ton. Można przyjąć, że ilość powyższa stanowi konsumpcję ludności wiejskiej miast, natomiast ilość mniejszych miast w tym samym stosunku zaopatruje się w zboże drogą koleową. Obliczone w ten sposób zapotrzebowanie ludności wiejskiej na żyto wynosiło około 1.100.000 ton.

Spójrzcie żyta przez ludność wiejską obli, czyż można również, opierając się na wynikach badań budżetów rodzin rolniczych (Statystyka Pracy zesz. 3 z 1931 r. wydaw. Gł. U. S.). Według tych materiałów spożywcze chleba żytniego na osobę rocznie wynosi 115 kg., t. j. 136 kg. żyta.

Dochodowość rolnictwa.

Wpływy rolnictwa ze sprzedaży produktów rolnych obliczone na 2.376.620.000 zł. Po odliczeniu oprocentowania kredytów, podatków oraz innych świadczeń publicznych w wysokości 900.000.000 zł. pozostaje suma 1.476.620.000 zł. na prowadzenie gospodarstwa i wydatki osobiste. Wynosi to na 1 ha u. użytków rolnych 65 zł., a na jedno gospodarstwo, oddzielając gospodarstwa do 2 ha — 600 zł. rocznie.

Liczby te są niewspółmiernie niskie.

Przy obecnych cenach na produkty rolne 40 proc. dochodu brutto z gospodarstwa rolnego pochłaniają same procenty i świadczenia publiczne. Zagrożenia ciążące na rolnictwie mają dwójakie następstwa. Po pierwsze — uniemożliwiają rolnikowi wydobycie się z pod ich ciężaru, a po drugie — kasy i banki państwowe zamrażają pożyczki, których upływnienie ze względów państwowych jest koniecznością.

Rząd wnioś do Sejmu ustawę, dającą możność uruchomienia części subsydiacji rolniczej w zamian za zwolnienie narosłych

WIEŚCI I OBRAZKI Z KRAJU.

Zuchwałej najście na mieszkanie sołtysa

podczas odbywającej się w nim zabawy weselnej.

Z Kurzeńki donoszą.

Przedwczoraj w mieszkaniu sołtysa wsi Litwinki, gm. kurzenieckiej, Szymona Szyrona, odbywała się zabawa weselna. Późno wieczorem, kiedy zabawiano się w najlepsze, do mieszkania nagle wtargnęło 8 uzbrojonych w kije i noże osobników, którzy zranili nożami trzech gości, poczem przemocą usunęli wszystkich z mieszkania, które doszczętnie zdemolowali wybijając szyby i niszcząc całe urządzenie.

Napastnicy nie ograniczyli się tylko do

tego i zniszczyli jeszcze przed ucieczką opanowanie posesji.

Powiadomiona o zuchwałym najściu policja ustaliła, że napad zorganizował 25-letni Piotr Trubacz z Kurzeńki. Pomocni mu w tem byli bracia Suchodolscy, Michał Milko, bracia Zajewscy i Konstanty Borowy — wszyscy mieszkańcy wsi Litwinki.

W dniu wczorajszym wymienionych aresztowano. Ustalono, że Piotr Trubacz uciekł się o rękę córki sołtysa, lecz został odracony wobec czego z zemsty urządził opisane najście. (c).

Napad na policjantów.

We wsi Pikieliskiej, gm. podbrzeskiej, miał miejsce następujący wypadek.

Późno wieczorem do sklepu Adama Pietrusiewicza, w którym znajdowali się przewodnik policji Stanisław Bym i posterunkowy Mikołaj Gawrona, wtargnęła banda w liczbie 12 osób. Napastnicy zamknęli drzwi i groźbą nożami rzucili się na policjantów.

Policjanci widząc, że sytuacja jest groź-

na wydobyli rewolwery i zaczęli strzelać, co

zmusiło napastników do ucieczki.

Wdrożone natychmiast dochodzenie doprowadziło w dniu wczorajszym do ujawnienia głównych sprawców napadu w osobach braci Jana i Klemensa Zabiłków oraz Józefa Krakowskiego z Jadowa, których aresztowano. Dalsze dochodzenie trwa. Powód napadu narazie nie ujawniono. (c)

Oszmiana.

ZAGADKOWA KRAŻDZIEŻ Z LOKALU POWIATOWEGO KOŁA REZERWISTÓW I B. WOJSKOWYCH W OSZMIANIE.

Policja oszmiańska prowadzi obecnie dochodzenie w sprawie zagadkowej kraździeży, która miała miejsce ubiegłej nocy w lokalu Powiatowego Koła Rezerwistów i B. Wojskowych w Oszmianie wiersz p. t. „Przez dwa fronty”. W dyskusji, jaka potem nastąpi, omówiona zostanie w ogólności twórczość tego uzdolnionego, a tak przedwczoraj zmarłego literata i publicysty.

Mamy nadzieję, że ten „Czwartek literacki” zgromadzi całą elitę społeczeństwa nowogródzkiego. R.

WIEŚCI Z WOJEW. NOWOGRODZKIEGO

Nowogródek.

Budżet m. Nowogródka.

W ubiegłym tygodniu wydział powiatowy sejmiku nowogródzkiego zatwierdził budżet miasta Nowogródka. Budżet ten składa się z dwóch części: zwyczajnej i nadzwyczajnej. Dochody zwyczajne wynoszą 363.542 zł. 48 gr., nadzwyczajne — 3.172.000; zaś datki zwyczajne 362.024 zł. 98 gr., zaś nadzwyczajne — 3.173.517 zł. 50 gr. Budżet zatwierdzony został w ogólnej sumie 3.538.542 zł. 48 gr. Wielka stonkowno wysokość wydatków nadzwyczajnych spowodowana została tem, że w roku bieżącym projektowane jest rozpoczęcie budowy koszar dla wojska.

niedzyscy jednej z osób grających zmuszona była w ostatniej chwili odwołać popołudniową sztukę „Matryka 33”. Jednocześnie komunikuje, iż ciekawa ta sztuka będzie jeszcze grana.

Dziś we wtorek dnia 20 b. m. i w środę dnia 21 b. m. po cenie 50 proc. niższych ostatnie dwa przedstawienia arcywielkiej komedii Marlowa „Złoty wiek ryersta” seagajacej co wieczór publiczność żądną przyjemnej i taniej rozrywki.

W przygotowaniu pod kierunkiem reżyserskim dyr. M. Szpakiewicza arcydzieło Żeromskiego „Róża”. W sztuce tej przemówi mocarstwo polskiego Żeromski, ilustrując heroiczną zmagania bohaterów za wolność podległości 1905 r., to też tłumy winny popieścić aby zapoznać się z tem wielkopomnym arcydziełem wielkiego pisarza.

RADIO

Fala 244,1 m., mocy 21,5 Kw.

WTOREK, dnia 20 października 1931 r.

11:58: Sygnał czasu. 12:10: Komunikator meteorologiczny. 12:15: Muzyka taneczna i baletowa (płyty). 12:25: Twórcza praca pani domu. 12:45: Program dzienny. 13:00: Audycja dla dzieci. 13:20: „Począta w dawnej Polsce” odczyt. 13:40: Muzyka z płyt. 13:55: Komunikator. 14:10: „O niebezpieczeństwie używania kosmetyków” odczyt. 14:35: Koncert symfoniczny. 14:50: Radjowa gazeta przemysłowa. 15:00: „Ze świętej Zmudzi” odczyt. 15:15: Program na środek i rozmatości. 15:25: „Zamykanie biblioteki polskich na Litwie po r. 1863” odczyt. 15:45: Prasowy dziennik radiowy. 16:00: „Wydawczy” feljeton. 16:15: Koncert. 16:30: „Prawda psychologiczna w dramatach Zofii Nałkowskiej” feljeton. 16:45: Skrzynka techniczna. 17:00: Koncert. 17:20: Komunikator. 17:30: Koncert symfoniczny (płyty).

ŚRODA, dnia 21 października 1931 roku.

11:58: Sygnał czasu. 12:10: Kom. meteor. 12:15: Muzyka taneczna (płyty). 12:25: Koncert dla młodzieży (płyty). 12:45: Program dzienny. 13:00: Lekcja angielskiego. 13:20: „Dwie sylwki bohaterów dwu narodów” odczyt. 13:40: Muzyka z płyt. 13:55: Koncert popołudniowy. 14:00: Chwilka strzelecka. 14:10: Przegląd literacki. 14:20: Progr. na czwartek. 14:35: „Nasz eksport” odczyt. 14:45: Pras. dzienn. radj. 15:00: Felj. muzyczny. 15:15: Rewja. 15:20: Kwad. liter. 15:35: Recital skrzypcowy Juana Manena. 15:45: „Don Juan” Ryszarda Straussa (płyty). 15:55: Koncert. 16:10: Odczyt francuski. 16:20: Muzyka taneczna.

SPORT

MECZ REWANŻOWY
1 P. P. LEG. — MAKABI NIE ODBYŁ SIĘ.

Z powodu nieustannie padającego deszczu, zapowiadany na ubiegłą niedzielę mecz rewanżowy między drużynami piłkarskimi 1 p. p. Leg. i Makabi nie doszedł do skutku i odbędzie się prawdopodobnie w przyszłą niedzielę.

W wileńskich sferach sportowych spotkanie to oczekiwane jest z dużym zainteresowaniem.

NIEUDANA IMPREZA A. Z. S.

Na zakończenie sezonu lekkoatletycznego, A. Z. S. zorganizował ubiegłej niedzieli w lesie na Zakrecie bieg na 4000 metrów. Organizacja imprezy wypadła wprost skandalicznie. Dość powiedzieć że bieg odbył się z dwu godzinnym opóźnieniem, na starcie zabrakło sędziów, trasy nie było poznaczonych, że zamiast na przeszkodach 4000 metrów, bieg odbył się na przeszkodach mniej więcej 1500 metrów. Zwyciężył, jak i było do przewidzenia, najlepszy średniostawowiec wileński Sidorowicz w czasie 5 minut. Dalej miejsca zajęli kolejno: Kucharski (Sokół), Żyłewicz (3 p. sap.), Lukiwicz (Strzelec). Ogółem startowało 6 zawodników.

ZAWODY STRZELECKIE O ODZNAKĘ P. O. S. I STRZELECKĄ.

Staraniem Komendy Obwodu P. W. odbyły się dn. 18. X. b. r. na strzelnicy Osrodka Wych. Fiz. zaw